

ישראל הברררזה על שנת הקשיש

המטרה של שנת הקשיש: גיבוש של הברה בה יובטח מקומו של כל דור ביצירה ובתרומה לקדום ולא יכרת החיים שלנו, כל דור לפי יכולתו, כל דור בהתאם לצרכיו"

היות וחיינו גם ביציבו קשישים שסיפור חייהם בעבר והייהם בהווה ביציבו, יכול לתרום לאיכות החיים ביקשבו מהילדה בהם-קאם לשתף אותבו במקצוע בסיפור שנות חייה.

הילדה בהם בעצם דמות מאד לא אופייבית למושג "קשיש" (ה) היא כאילו שייכת לקבוצת גיל הרבה יותר צעירה, במעשיה, עבודתה ומעורבותה בכל חיבו ורק לפי הכרובולוגיה של הסיפור אפשר להוכיח שהיא כבר קצת יותר "מבוגרת".

הילדה בהם כגדולה במשפחה מבין 3 אחיותיה ואח אחד, בולדה בבוטן שבטלזיה. בגיל 13 לראשונה - שמעה על הציונות מפיו של בן דודה הרופא - שהיה חבר באגודת הסטודנטים הציונית ק.י.פ. כשהיא סיפרה לרב של העיר על העבין, הוא אמר לה: "יש גם בציונות דבר מה טוב!" וזו היתה מאין "הסכמה" עברה - והיא התחילה להתעבין, לקרוא ואפילו אח"כ לבאום על הרעיונות הציוניים.

את העברית שלה היא למדה מפיה של מורה, שידעוניה היו מדוברות, אבל לא ידעה למסור אותן הלאה - וכשהתארגן חוג ללימוד השפה העברית - ביקשו מהילדה בהם ללמד אותם והיא הצליחה להעביר להם את ידיעותיה בדקדוק ובקריאה - אבל בלי בסיון בדיבור. בזסף לכך היא היתה אתראית לאוסף הכספים למען הק.ק.ל גם להורקת הקופסאות, ובאיסוף הכספים היא בעזרה ע"י אמה שהיתה אשת עסקים - בעלת בית חרוטת לנשקאות (ליקרים).

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה היא עבדה בהתנדבות במעון ילדים יהודיים וכשהתחבה הם עברו לעיר ברטלאו. אחרי שבולדו הילדים הם חזרו לבוטן והיא המשיכה בפעילותה - והפעם כמזכירה באגודת "קונטיננטל של בערות ציוניות" שם היא ניהלה את ההתכתבויות עם הרבה ארצות באירופה. לאחר מכן היא עבדה אצל וילי נבחן והדפיסה את ספרו המפורסם.

כשהיטלר עלה לשלטון הילדה בהם עזוה בהכשרה של אלגוט ולימדה גם שם עברית, אבל ביבתיים היה חשוב ביותר להטיג עבור הצעירים דרכוים לארץ ישראל - עד שהיא שאלה את עצמה "ומה אתי"? יעקב עלה עוד באוגוסט 39 חוב עלה עוד בשנת 36 עם עלית הבור. ובכן בשנת 40 הילדה בהם עלתה באופן בלתי לגלי... והגיעה לעתלית. בבית החלוצות בפהה-תקוה שאלו אותה: "מה תרצי לעשות?" ותשו- בתה היתה "אעבוד". בכפר גלעדליהא הנקבלה בהסתייגות כמועמדת: אמנם את עובדת במרץ אבל כמה זמן עוד תוכלי??...

בו, עבודתה בהיקון סקים, בירוד תפ"א, זיתים ואח"כ עם ילדים שכבעה את המשק לקבלה לחברות. יום אחד בהיד היה צורך בעזרה בהנהלת ההשבובות - ואז נתבו לה לאחר היסוסים רבים "לצטות". למוות קשיי ההסתגלות לעבודה החדשה - בהיתה עבודתה של הילדה בהם למופת ובויות פיקוח שלה אליה "מתלמדים" מכל מסביבה. המשך מעבר לדף...

כשיעקב עבר למעין-צבי, היא ביקשה להיות בקרבתו ובקרבת הנכדים. כאן המעבר מחברות בקיבוץ למעמד "היהודי" לא היה ששום. חברת ההורים במעין דאז - היתה ברונה מודכבת מיוצאי גרמניה - בעלת מבטליות מיוחדת - חברה סגורה שהחבילה לפי חוקים מסויימים ומיוחדים מאד - ומי שלא התאים למושגים שלהם - מצא את עצמו מחוץ לחברתם.

הדרונו לכישוריה המיוחדים של הילדה בתם היא מצאה את מקומה בכל שטח. בין היתר עבדה בסופרמרקט, ואח"כ בספרייה. כאן עבודתה עצמאית מאד. ומי שלא יודע... בוסף לסיוור הכרטיסים אחרי ההשאלה - היא מפרטת את היומנים בשביל הארכיון - לפי בושאים, מנהלית גם כרטיסת אישית על כל אחד ואחד, לפי היומנים, לפי הסעיפים: אחד בבחר ל... השביל בוסע לחו"ל. השלישי לומז. אחד עוסק בספורט זכר⁶ וזכר⁶.

לאחר העבודה יש לסדר את החזר (מחוץ לימים שתמי עושה זאת) להשקות גינה - לבלות בחברת הנכדים והביבות ולפעמים הכנת אוכל כשר למשפחתו של גיר כאשר הם מגיעים לביקור במשק! מיותר לציין שהילדה בהם לא מפסיקה אף הצגה בתיאטרון חיפה ומשתתפת בכל פעילויות תרבותיות בערבי שבת ואחרים! שתי האחיות - אחת רופאה והשנייה רופאת שיניים ביצלו בשואה והגיעו לארה"ב, האח בבדזיל - והילדה בהם לא דיתרה על החיים בארץ!

באחל להילדה בהם עוד הרבה טובים טובות - באותה רעננות ובאותה מעורבות בחיים בתוכנו! טובה טובה!

רשמה מפני הילדה בהם-קאם - מירה סוגר

* * * * *

ת פ י ל ה

אלוהים:	חזק פעמי
בשבוי את הטף	בלכתני לעבודת יומי
אל גילי הזקנה -	ולמחזורות חפצי
אבא היה בעזרי;	לבל המעד דגלי;
גמץ אל ליבי	עודד וטעד רוחי
לבל יטבר בקרבי	שלא תפדל
כבחות עלי	בקדש צושוליים סביב
מהלומות גודלי;	להשחית;
חסן את גופי	ואט קרוב
טיעמד איתן	או דחוק יותר
מול פגעי הזמן,	קיצצ -
והתיריים כל-כך;	הבני לחתום חיי
	ביושר ובכבוד
	אבא ה ⁶

א.ז. מחוך עלון כפר בלום